

НАЦРТ ЗАКОНА
О ЗАШТИТИ ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА БИЉНИХ СОРТИ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и поступак за додељивање и заштиту права оплемењивача биљних сорти (у даљем тексту: заштита права оплемењивача). Овај закон примењује се на све биљне родове и врсте.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) *биљна сорта* (у даљем тексту: сорта) јесте скуп биљака унутар јединствене ботаничке класификације најниже познате категорије, који је, без обзира на то да ли су услови за признавање оплемењивачког права испуњени:
  - дефинисан изражавањем особина које су последица утицаја датог генотипа или комбинације генотипова,
  - различит од другог скупа биљака по изражавању бар једне од датих особина,
  - који представља јединицу у односу на могућност сорте за размножавање без промена;
- 2) *компоненте сорте* јесу скуп биљака који се састоји од целих биљака или делова биљака, уколико се од таквих делова могу произвести целе биљке;
- 3) *заштићена сорта* јесте сорта која је заштићена у складу са одредбама овог закона;
- 4) *лице* јесте физичко или правно лице;
- 5) *домаће лице* јесте лице које има пребивалиште, односно седиште у Републици Србији;
- 6) *страно лице* јесте лице које има пребивалиште, односно седиште изван територије Републике Србије;
- 7) *оплемењивач* јесте:
  - лице које је створило или открило и развило нову сорту,
  - послодавац лица које је створило или открило и развило нову сорту или лице по чијем је налогу обавило посао,
  - лице које је правни следбеник лица које је створило или открило и развило нову сорту, његовог послодавца или лица по чијем је налогу обавило посао;
- 8) *право оплемењивача* јесте право које је оплемењивачу додељено у складу са одредбама овог закона;
- 9) *носилац права оплемењивача* јесте оплемењивач коме је додељено право оплемењивача;
- 10) Регистар захтева за заштиту права оплемењивача биљних сорти јесте регистар у који се уписују уредно поднети захтеви за заштиту права оплемењивача;

- 11) Регистар заштићених биљних сорти јесте регистар у који се уписују заштићене сорте и додељена права оплемењивача;
- 12) Регистар пренесених права оплемењивача јесте регистар у који се уписују пренесена права оплемењивача;
- 13) Регистар уговора о лиценци јесте регистар у који се уписују уступљена права искоришћавања заштићене сорте;
- 14) УПОВ јесте Међународна унија за заштиту нових биљних сорти.

Члан 3.

Послове заштите права оплемењивача који су одређени овим законом у Републици Србији обавља Министарство надлежно за послове пољопривреде (у даљем тексту: Министарство).

Ради праћења стања у области заштите права оплемењивача, разматрања стручних питања, давања стручних мишљења и предлога, као и учешћа у реализацији пројектних задатака у области заштите права оплемењивача биљних сорти, министар надлежан за послове пољопривреде (у даљем тексту: министар), у складу са прописима којима се уређује државна управа, решењем оснива посебну радну групу - Стручни савет за заштиту права оплемењивача биљних сорти (у даљем тексту: Стручни савет).

Министар може основати и друга радна тела ради решавања специфичних послова из става 1. овог члана.

Члан 4.

Право оплемењивача додељује се оплемењивачу сорте.

Ако су два или више оплемењивача заједно створили, открили или развили сорту имају једнако право на заштиту права оплемењивача.

Ако су два или више оплемењивача, независно један од другог, створили, открили или развили сорту, право оплемењивача има оплемењивач који је први поднео захтев за заштиту права оплемењивача.

Члан 5.

Страна лица у погледу заштите права оплемењивача у Републици Србији уживају иста права као и домаћа лица.

Страно лице у поступку заштите права оплемењивача мора да заступа овлашћени заступник који има седиште у Републици Србији.

II. УСЛОВИ ЗА ДОДЕЉИВАЊЕ ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

Члан 6.

Право оплемењивача додељује се ако је сорта нова, различита, униформна, стабилна и ако испуњава услове за давање имена сорте, у складу са одредбама овог закона.

Члан 7.

Сорта се сматра новом ако на дан подношења захтева за заштиту права оплемењивача репродукциони или убрани материјал те сорте није продат или на други начин отуђен од стране оплемењивача или уз његову сагласност, а ради њеног коришћења у Републици Србији дуже од једне године или на територији друге државе дуже од четири године, односно дуже од шест година у случају винове лозе, дрвенастих воћних врста и осталог дрвећа.

Сорта из става 1. овог члана сматра се новом и ако је отуђена на неки од следећих начина:

- 1) уговором о преносу права правном следбенику;
- 2) уговором на основу кога се у име оплемењивача репродукциони материјал, односно компоненте сорте производе, репродукују, умножавају, кондиционирају или складиште, под условом да оплемењивач задржава ексклузивно право да користи ове и друге компоненте сорте и под условом да се ове компоненте сорте не користе за производњу друге сорте;
- 3) уговором на основу кога се предузимају испитивања на огледном пољу и у лабораторији, ради вредновања сорте.

Члан 8.

Сорта се сматра различитом ако се јасно разликује од било које друге сорте чије је постојање општепознато у време подношења захтева за заштиту права оплемењивача биљних сорти.

Ако је поднет захтев за заштиту права оплемењивача биљних сорти или захтев за упис неке сорте у званични регистар сорти у било којој држави таква сорта сматра се општепознатом од дана подношења захтева, под условом да је на основу таквог захтева додељено право оплемењивача, односно одобрен упис такве сорте у званични регистар сорти.

Министар прописује методе испитивања различитости сорте.

Члан 9.

Сорта се сматра униформном ако је довољно уједначена у битним особинама, с обзиром на одступања која се могу очекивати због особености њеног умножавања.

Министар прописује методе испитивања униформности сорте.

Члан 10.

Сорта се сматра стабилном ако њене битне особине остају непромењене и после поновљеног умножавања или у случају појединачног циклуса умножавања, после сваког таквог циклуса.

Министар прописује методе испитивања стабилности сорте.

Члан 11.

Сорта се означава именом које је њена својствена ознака.

Име сорте:

- 1) мора бити такво да се на основу њега може извршити идентификација сорте;

2) не може се састојати само од бројева, осим у случају када такав начин означавања сорти представља уобичајену праксу;

3) мора бити такво да не доводи у забуну или проузрокује недоумице у погледу особина, вредности или идентитета сорте, односно идентитета оплемењивача;

4) мора се разликовати од сваког имена које на територији других држава чланица УПОВ-а носи нека друга сорта која припада истој или блиској биљној врсти;

5) не сме бити исто или такво да се може заменити са именом које треће лице већ од раније користи;

6) не сме да се односи искључиво на особине које су заједничке и за друге сорте исте врсте;

7) не сме бити неподесно за употребу у Републици Србији.

Ако је сорта заштићена у држави чланици УПОВ-а или ако је захтев за заштиту права оплемењивача исте сорте поднет у држави чланици УПОВ-а, оплемењивач који подноси захтев за заштиту права оплемењивача у Републици Србији може предложити једино име сорте које је већ предложено или уписано у регистар у тој држави чланици УПОВ-а.

Одредбе става 3. овог члана не могу утицати на претходно стечена права трећих лица. Ако се због претходно стеченог права трећег лица коришћење имена сорте забрани лицу које је у обавези да га користи, Министарство ће захтевати од оплемењивача да предложи друго име за сорту.

Министар прописује биљне врсте које се сматрају међусобно блиским.

Члан 12.

Оплемењивач је дужан да у захтеву за заштиту права оплемењивача биљних сорти (у даљем тексту: захтев за заштиту права оплемењивача) предложи име сорте.

Министарство обавештава надлежне органе свих држава чланица УПОВ-а о питањима која се односе на име сорте, а нарочито о предлогу, регистрацији и укидању имена сорте.

Належни органи држава чланица УПОВ-а могу своје примедбе на регистровано име сорте да доставе Министарству.

Члан 13.

Министарство ће укинути регистровано име сорте ако је оно у супротности са одредбама члана 11. овог закона, као и на основу одлуке суда о забрани коришћења таквог имена.

Ако је име сорте укинуто, Министарство о томе обавештава оплемењивача и позива га да предложи ново име сорте у року од 30 дана од дана пријема обавештења.

Члан 14.

Лице које нуди на продају или ставља у промет репродукциони материјал заштићене сорте дужно је да користи регистровано име те сорте.

Обавеза коришћења регистрованог имена сорте не престаје истеком периода заштите сорте из члана 23. овог закона, осим у случају када претходна права трећих лица онемогућују коришћење тог имена.

Када се заштићена сорта нуди на продају или ставља у промет дозвољено је уз регистровано име те сорте користити и заштитни знак, трговачки назив или другу сличну ознаку, под условом да име сорте остаје лако препознатљиво.

III. ПОСТУПАК ДОДЕЉИВАЊА ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

1. Захтев за заштиту права оплемењивача

Члан 15.

Поступак за заштиту права оплемењивача покреће се на основу захтева за заштиту права оплемењивача који оплемењивач, односно његов овлашћени заступник подноси Министарству.

Уз захтев из става 1. овог члана оплемењивач, односно његов овлашћени заступник дужан је да достави документацију о стварању сорте и предлог имена сорте, а на захтев Министарства дужан је да достави и одговарајуће узорке репродукционог материјала сорте ради испитивања, у циљу утврђивања испуњености услова за додељивање права оплемењивача.

Материјал сорте за коју је поднет захтев за заштиту права оплемењивача и приложена документација сматрају се службеном тајном и са њима се поступа као са поверљивим подацима.

Министар прописује образац и садржину захтева за заштиту права оплемењивача из става 1. овог члана, потребну документацију, количину и начин достављања узорака из става 2. овог члана.

Члан 16.

По пријему захтева, Министарство утврђује да ли је захтев уредан и да ли испуњава услове прописане овим законом.

Ако утврди да захтев није уредан, Министарство ће, уз навођење разлога, позвати оплемењивача, односно његовог овлашћеног заступника да у року од 30 дана од дана пријема обавештења отклони утврђене недостатке.

Ако оплемењивач, односно његов овлашћени заступник у одређеном року не отклони недостатке, министар ће захтев закључком одбацити.

Против закључка из става 3. овог члана није дозвољена посебна жалба, али се против њега може покренути управни спор.

Члан 17.

Захтев за заштиту права оплемењивача за који Министарство утврди да је уредан и предложено име сорте уписују се у Регистар захтева за заштиту права оплемењивача биљних сорти (у даљем тексту: Регистар захтева), који води Министарство, и објављују у службеном гласилу Министарства.

Предложено име сорте неће се уписати у Регистар захтева, односно објавити у службеном гласилу Министарства ако се утврди да је предложено име неподесно за употребу у Републици Србији.

У случају из става 2. овог члана Министарство ће од оплемењивача затражити да предложи друго име сорте у року од три месеца.

Министар ће решењем одбити предлог за име сорте, ако утврди да је предложено име у супротности са одредбама члана 11. овог закона.

Регистар захтева нарочито садржи:

1) име и презиме оплемењивача, односно његовог овлашћеног заступника;
2) адресу пребивалишта, односно седишта оплемењивача, односно његовог овлашћеног заступника;

3) предложено име сорте и биљну врсту;

4) датум и време подношења захтева.

Подаци из Регистра захтева су јавни, осим података који се сматрају поверљивим у складу са чланом 15. став 3. овог закона.

Решење министра из става 4. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује ближу садржину и начин вођења Регистра захтева.

2. Право приоритета

Члан 18.

Оплемењивач који је уредно поднео захтев за заштиту права оплемењивача код надлежног органа друге државе чланице УПОВ-а (у даљем тексту: први захтев) има право приоритета на заштиту права оплемењивача у Републици Србији у периоду од 12 месеци од дана подношења првог захтева, с тим што се дан подношења првог захтева не рачуна у овај период.

Ради стицања права приоритета на заштиту права оплемењивача из става 1. овог члана оплемењивач је дужан да се приликом подношења захтева за заштиту права оплемењивача позове на приоритет првог захтева и да у року од три месеца од дана подношења захтева за заштиту права оплемењивача Министарству достави:

1) доказ о дану приоритета, који се састоји од копије документације поднете приликом подношења првог захтева, оверене од стране надлежног органа коме је тај захтев поднет;

2) узорке или друге доказе на основу којих се може утврдити да је сорта, која је предмет оба захтева, иста.

Ако Министарство призна право приоритета на заштиту права оплемењивача из става 1. овог члана, захтев за заштиту права оплемењивача сматра се поднетим на дан подношења првог захтева.

Оплемењивач може у року од две године од дана истека периода коришћења права приоритета на заштиту права оплемењивача из става 1. овог члана, а у случају да је први захтев одбијен или повучен, у року од 12 месеци од дана одбијања или повлачења првог захтева, да достави Министарству све потребне податке, документацију или материјал који је потребан за испитивање сорте.

3. Разматрање захтева за додељивање права оплемењивача

Члан 19.

У поступку разматрања захтева за додељивање права оплемењивача Министарство врши испитивање сорте у огледном пољу, лабораторији или друга неопходна испитивања.

Послове испитивања сорте из става 1. овог члана Министарство поверава Заводу за семенарство (у даљем тексту: Завод), који се оснива у складу са законом којим се уређује семенарство.

Министарство може послове испитивања сорте из става 1. овог члана поверити и лицу које у погледу кадрова, опреме и уређаја испуњава услове за вршење тих испитивања, или да прихвати резултате већ обављених испитивања сорте у огледном пољу, лабораторији или других испитивања.

Министарство са лицем из става 3. овог члана закључује уговор ради испитивања сорти.

Министарство може користити резултате техничког испитивања сорте обављених у другој земљи чланици УПОВ-а.

Министар решењем утврђује испуњеност услова из става 3. овог члана.

Решење из става 6. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује ближе услове које треба да испуњава лице из става 3. овог члана за вршење испитивања сорте.

4. Приговори

Члан 20.

Лице које сматра да предложено име сорте не испуњава услове у погледу имена заштићене сорте може да поднесе Министарству приговор на предлог имена које је уписано у Регистар захтева и објављено у службеном гласилу Министарства, у року од три месеца од дана објављивања предложеног имена сорте.

Министарство ће приговор из става 1. овог члана упутити оплемењивачу и позвати га да у року од 30 дана од дана пријема обавештења достави одговор на приговор.

У одговору на приговор оплемењивач може да предложи ново име сорте.

Ако предложено име није у складу са одредбама овог закона, Министарство ће оплемењивачу наложити да у року од 30 дана од дана пријема обавештења достави предлог новог имена сорте.

Ако оплемењивач у прописаном року не достави предлог новог имена сорте, министар ће захтев за заштиту права оплемењивача закључком одбацити.

Име сорте одобрава министар решењем о додељивању права оплемењивача.

Против закључка из става 5. овог члана није дозвољена посебна жалба, али се против њега може покренути управни спор.

Члан 21.

Лице које сматра да сорта није нова, различита, униформна и стабилна или да оплемењивачу не припада право оплемењивача, може да поднесе Министарству приговор на упис захтева за заштиту права оплемењивача у Регистар захтева, у периоду од објављивања захтева за заштиту права оплемењивача до дана доношења решења о додељивању права оплемењивача или одбијању захтева за заштиту права оплемењивача.

Подносилац приговора из става 1. овог члана дужан је да на захтев Министарства, у року од 30 дана достави додатне податке и документацију на којима се заснива његов приговор.

Ако подносилац приговора не поступи по захтеву из става 2. овог члана, министар ће приговор закључком одбацити.

Ако приговор садржи све потребне податке и документацију Министарство је дужно да приговор размотри и да у року од 30 дана достави одговор на приговор.

Министарство може обавити додатна испитивања сорте за утврђивање навода из приговора.

Против закључка из става 3. овог члана није дозвољена посебна жалба, али се против њега може покренути управни спор.

5. Одлука о додељивању права оплемењивача

Члан 22.

На основу резултата испитивања и предлога Стручног савета министар доноси решење о додељивању права оплемењивача или одбијању захтева за заштиту права оплемењивача, у року од 30 дана од дана давања предлога од стране Стручног савета.

Решењем из става 1. овог члана може се одлучити и о приговору на предлог имена, односно приговору на упис захтева за заштиту права оплемењивача у Регистар захтева.

Сорта за коју је оплемењивачу додељено право оплемењивача уписује се у Регистар заштићених биљних сорти, који води Министарство.

Регистар заштићених биљних сорти нарочито садржи:

- 1) име сорте и биљну врсту;
- 2) име и презиме оплемењивача;
- 3) адресу пребивалишта, односно седишта оплемењивача;
- 4) датум додељивања права оплемењивача.

Подаци из Регистра заштићених биљних сорти су јавни.

Списак заштићених сорти са подацима о имену сорте и биљној врсти, оплемењивачу, његовом пребивалишту, односно седишту и другим подацима објављује се у службеном гласилу Министарства.

Решење министра из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар прописује ближу садржину и начин вођења Регистра заштићених биљних сорти.

6. Трајање права оплемењивача

Члан 23.

Право оплемењивача на заштићену сорту траје 25 година, а за кромпир, винову лозу, дрвенасте воћне врсте и остало дрвеће 30 година од дана додељивања права оплемењивача.

Под даном додељивања права оплемењивача сматра се дан доношења решења о додељивању права оплемењивача.

Члан 24.

Сваки носилац права оплемењивача је дужан да у току трајања периода заштите права оплемењивача из члана 23. овог закона на захтев Министарства достави Заводу узорке репродукционог материјала сорте за које му је додељено право оплемењивача.

IV. ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

1. Обим права оплемењивача

Члан 25.

Носилац права оплемењивача има право да његово име, односно назив буде назначен у захтеву за заштиту права оплемењивача, списима, регистрима, исправама и публикацијама.

Репродукциони материјал заштићене сорте може да се користи само на основу овлашћења носиоца права оплемењивача и под условима које је носилац права оплемењивача одредио, и то за активности које се односе на:

- 1) производњу или репродукцију, односно умножавање заштићене сорте;
- 2) кондиционирање за репродукцију заштићене сорте;
- 3) понуду заштићене сорте на продају;
- 4) продају или други вид пласмана заштићене сорте на тржишту;
- 5) извоз и увоз, односно стављање у слободан промет заштићене сорте;
- 6) складиштење за било коју намену наведену у тач. 1) до 5) овог става.

Активности из става 2. овог члана које се односе на убрани материјал, укључујући целе биљке или делове биљака, који је добијен неовлашћеним коришћењем репродукционог материјала заштићене сорте, могу се вршити само на основу овлашћења носиоца права оплемењивача, осим ако је носилац права оплемењивач имао разумне могућности да користи своје право оплемењивача у односу на тај репродукциони материјал.

Активности из става 2. овог члана које се односе на производе који су добијени директно од убраног материјала заштићене сорте из става 3. овог члана неовлашћеним коришћењем убраног материјала, могу се вршити само на основу овлашћења носиоца права оплемењивача, осим ако је носилац права оплемењивача имао разумне могућности да користи своје право оплемењивача у односу на тај убрани материјал.

Одредбе става 2, 3. и 4. овог члана односе се и на:

1) сорте које су у основи изведене од заштићене сорте, при чему заштићена сорта у основи није изведена сорта;

2) сорте које се не могу јасно разликовати од заштићене сорте;

3) сорте чија производња захтева поновну употребу заштићене сорте.

Сорта се сматра изведеном из друге сорте (иницијалне сорте) ако:

1) је претежно изведена из иницијалне сорте или из сорте која је и сама претежно изведена из иницијалне сорте, све док задржава основне карактеристике које произилазе из генотипа или из комбинације генотипова иницијалне сорте;

2) се јасно разликује од иницијалне сорте;

3) је слична иницијалној сорти у испољавању основних особина које су последица генотипа или комбинације генотипова иницијалне сорте, изузев разлика које произилазе из самог чина извођења.

У основи изведене сорте могу бити добијене селекцијом неког природног или индукованог мутанта или соматоналне варијанте, селекцијом једне индивидуе од биљака иницијалне сорте, повратним укрштањем или трансформацијом насталом генетичким инжењерингом.

2. Изузеци од права оплемењивача

Члан 26.

Овлашћење носиоца права оплемењивача из члана 25. овог закона није потребно за:

1) активности које се предузимају за личну употребу и у некомерцијалне сврхе;

2) активности које се предузимају у експерименталне сврхе;

3) активности које се предузимају у сврху оплемењивања других сорти, и изузев где се примењују одредбе члана 25. став 5. овог закона, активности из члана 25. ст. 2, 3. и 4. овог закона у односу на друге такве сорте.

За сорте биљних врста које су укључене у листу врста пољопривредног биља на које се односе изузеци од права оплемењивача, сматра се да оплемењивачко право није повређено од стране пољопривредног произвођача који у оквиру разумних граница и у складу са очувањем законских права оплемењивача, у сврху умножавања на сопственом имању, користи убрани материјал заштићене сорте или сорте из члана 25. став 6. тач. 1) и 2) овог закона (у даљем тексту: „семе са тавана“) који је добио сетвом на сопственом имању.

Сорте воћака, украсног биља, повртарског биља и шумског дрвећа не могу бити укључене у листу врста пољопривредног биља из става 2. овог члана.

Пољопривредни произвођачи, осим малих пољопривредних произвођача, дужни су да плате носиоцу права оплемењивача разумну накнаду, у складу са тржишним условима, за коришћење „семена са тавана“, која је значајно нижа од накнаде за куповно семе.

Пољопривредни произвођачи дужни су да оплемењивачу, на његов захтев, доставе у писаној форми потребне податке у вези са коришћењем „семена са тавана“.

Министар прописује листу биљних врста из става 2. овог члана и елементе за одређивање малих пољопривредних произвођача из става 4. овог члана.

3. Исцрпљивање права оплемењивача

Члан 27.

Право оплемењивача не обухвата активности које се односе на материјал заштићене сорте или сорте из члана 25. став 5. овог закона, који је продат или на други начин стављен у промет на територији Републике Србије од стране оплемењивача или уз његову сагласност, осим ако те активности укључују:

- 1) даље умножавање те сорте, или
- 2) извоз материјала те сорте у државу која не штити сорте биљног рода или врсте којој та сорта припада, осим ако се материјал не извози у сврху коначне употребе.

Под материјалом сорте из става 1. овог члана, у смислу овог закона, сматра се:

- 1) свака врста репродукционог материјала;
- 2) убрани материјал, укључујући целе биљке и делове биљака;
- 3) сваки производ добијен директно од убраног материјала.

4. Претходна заштита права оплемењивача

Члан 28.

Од дана подношења захтева за заштиту права оплемењивача до доношења решења о додељивању права оплемењивача, носиоцу права оплемењивача припада одговарајућа накнада за коришћење материјала сорте, коју је дужно да плати свако лице које је током овог периода обављало активности за које је неопходно овлашћење оплемењивача из члана 25. овог закона.

Висину, начин плаћања и рок за плаћање накнаде из става 1. овог члана споразумно утврђују обе стране.

Ако се стране не споразумеју, висину и начин плаћања, као и рок за плаћање правичне накнаде утврдиће надлежни суд.

V. ПРЕНОС ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

1. Пренос права оплемењивача

Члан 29.

Носилац права оплемењивача може своје право оплемењивача у односу на заштићену сорту, у целини или делимично, уговором да пренесе на друго лице.

Уговор о преносу права оплемењивача из става 1. овог члана мора бити у писменој форми.

На захтев једне од уговорних страна, уговор о преносу права оплемењивача из става 1. овог члана уписује се у Регистар пренесених права оплемењивача, који води Министарство.

Уговор о преносу права оплемењивача из става 1. овог члана који није уписан у Регистар пренесених права оплемењивача не производи правно дејство према трећим лицима.

Регистар пренесених права оплемењивача нарочито садржи:

1) име и презиме, односно назив и адресу, односно седиште носиоца права оплемењивача;

2) име и презиме, односно назив и адресу, односно седиште лица на које се преноси право оплемењивача;

3) број и датум уговора којим се преноси право оплемењивача;

4) име сорте и биљну врсту.

Подаци из Регистра пренесених права оплемењивача су јавни.

Министар прописује ближу садржину и начин вођења Регистра пренесених права оплемењивача.

2. Уступање права искоришћавања заштићене сорте

Члан 30.

Носилац права оплемењивача може право искоришћавања заштићене сорте (у даљем тексту: лиценца), у целини или делимично, да уступи другом лицу, на основу уговора о лиценци.

Уговор о лиценци из става 1. овог члана мора бити у писменој форми и мора садржати: обим права и време на које се то право уступа, као и висину уговорене накнаде за коришћење тог права.

На захтев једне од уговорних страна, уговор о лиценци из става 1. овог члана уписује се у Регистар уговора о лиценци, који води Министарство.

Уговор о лиценци из става 1. овог члана који није уписан у Регистар уговора о лиценци не производи правно дејство према трећим лицима.

Регистар уговора о лиценци нарочито садржи:

1) име и презиме, односно назив и адресу, односно седиште носиоца права оплемењивача;

2) име и презиме, односно назив и адресу, односно седиште лица коме се уступа право искоришћавања заштићене сорте;

3) број и датум уговора о лиценци;

3) име сорте и биљну врсту.

Подаци из Регистра уговора о лиценци су јавни.

Министар прописује ближу садржину и начин вођења Регистра уговора о лиценци.

3. Обавезна лиценца

Члан 31.

Ако носилац права оплемењивача одбије да другим лицима уступи право на економско искоришћавање заштићене сорте или им поставља неоправдане услове

за такво уступање, Министарство може на захтев заинтересованог лица, после разматрања сваког појединачног случаја, доделити обавезну лиценцу, под условом да:

- 1) постоји јавни интерес за додељивање обавезне лиценце;
- 2) носилац права оплемењивача, сам или преко другог лица, не користи или недовољно користи заштићену сорту у Републици Србији.

Заинтересовано лице захтев из става 1. овог члана подноси Министарству.

Заинтересовано лице дужно је да докаже да је, пре подношења захтева из става 1. овог члана, покушало под разумним тржишним условима и роковима да добије овлашћење од оплемењивача за активности из члана 25. овог закона и да овлашћење није добило.

Заинтересовано лице из става 1. овог члана може бити само лице које докаже да располаже могућностима и капацитетима потребним за економско искоришћавање заштићене биљне сорте.

Члан 32.

Захтев за додељивање обавезне лиценце не може се поднети пре истека рока од четири године од дана подношења захтева за заштиту права оплемењивача, односно три године од дана додељивања права оплемењивача, зависно од тога који од ова два рока касније истиче.

Обавезна лиценца неће бити додељена ако носилац права оплемењивача докаже да постоје разлози који оправдавају његово некоришћење или недовољно коришћење заштићене сорте.

Обавезна лиценца се додељује на период од три године и може се продужити ако се утврди да постоје услови за ново додељивање.

Члан 33.

Носилац обавезне лиценце дужан је да носиоцу права оплемењивача плаћа накнаду за коришћење заштићене сорте, коју споразумно утврђују обе стране.

Ако се стране не споразумеју, висину и начин плаћања накнаде из става 1. овог члана утврдиће надлежни суд.

Члан 34.

Министарство може да укине обавезну лиценцу ако се промене услови из члана 31. став 1. овог закона под којима је она додељена или ако лице коме је обавезна лиценца додељена престане да испуњава услове из члана 31. став 4. овог закона.

Члан 35.

Носилац права оплемењивача дужан је да, на захтев Министарства, испоручи лицу коме је дата обавезна лиценца количину репродукционог материјала која је неопходна за коришћење обавезне лиценце.

Носилац обавезне лиценце дужан је да носиоцу права оплемењивача за испоручени репродукциони материјал плати накнаду коју споразумно одреде обе стране.

Ако се стране не споразумеју, висину и начин плаћања накнаде из става 2. овог члана утврдиће надлежни суд.

VI. ПРЕСТАНАК ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

Члан 36.

Право оплемењивача може престати пре истека рока из члана 23. овог закона у случају ако оплемењивач у писменој форми изјави Министарству да жели престанак права оплемењивача, и то даном наведеним у изјави, односно даном пријема изјаве.

1. Оглашавање права оплемењивача ништавим

Члан 37.

Министар, по службеној дужности или на захтев заинтересованог лица, решењем оглашава решење о додељеном праву оплемењивача ништавим, ако у току трајања периода заштите права оплемењивача утврди да:

1) сорта није била нова или различита од осталих сорти у време додељивања права оплемењивача;

2) је одлука о додељивању права оплемењивача заснована на подацима и документацији који су достављени од стране оплемењивача, а сорта није била довољно стабилна или није била униформна у време додељивања права оплемењивача;

3) је право оплемењивача додељено лицу које на то није имало право, осим у случају када је у међувремену пренето на лице које на то има право.

Решење министра из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

2. Укидање права оплемењивача

Члан 38.

Решење о додељеном праву оплемењивача може се укинути решењем министра, ако:

1) се утврди да сорта више није униформна или стабилна;

2) носилац права оплемењивача не достави Министарству податке, документацију или материјал који се сматрају неопходним за потврђивање одржавања сорте;

3) ако је име сорте укинуто после додељивања права оплемењивача, а оплемењивач у року од 30 дана не предложи друго име за сорту у складу са одредбом члана 13. став 2. овог закона;

4) носилац права оплемењивача до дана доспећа не плати годишње трошкове за одржавање додељеног права оплемењивача.

Решење министра из става 1. је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Решење о укидању решења о додељеном праву оплемењивача Министарство уписује у Регистар заштићених биљних сорти и објављује у службеном гласилу Министарства.

VII. ТРОШКОВИ

Члан 39.

Трошкове испитивања сорти на огледном пољу и у лабораторији и годишње трошкове одржавања права оплемењивача сноси носилац права оплемењивача. Висину трошкова из става 1. овог члана утврђује Влада.

VIII. ГРАЂАНСКО-ПРАВНА ЗАШТИТА ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

1. Тужба против повреде права оплемењивача

Члан 40.

Лице које повреди право оплемењивача, одговара за штету у складу са општим прописима о накнади штете.

Носилац права оплемењивача, чије је право повређено, може, осим накнаде штете, тражити да се лицу које је повредило његово право забрани даље обављање радње којом се чини та повреда, као и да се пресуда којом се утврђује та повреда објави о трошку туженог.

Члан 41.

Тужба због повреде права оплемењивача може се поднети надлежном суду у року од три године од дана сазнања за повреду права оплемењивача.

По истеку рока од пет година од дана учињене повреде права оплемењивача тужба се не може поднети.

Поступање по тужби због повреде оплемењивачког права је хитно.

2. Тужба за утврђивање права оплемењивача

Члан 42.

Оплемењивач може тужбом код надлежног суда да захтева да се утврди његово својство оплемењивача и да његово име, односно назив буде назначен у захтеву за заштиту права оплемењивача и одговарајућим исправама и регистрима који су овим законом предвиђени, ако је у захтеву за заштиту права оплемењивача или некој другој исправи наведено неко друго лице као оплемењивач.

Рок у коме се може поднети тужба из става 1. овог члана није ограничен.

IX. НАДЗОР

Члан 43.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство.

Надзор над радом Завода у вршењу поверених послова које обавља у складу са овим законом врши Министарство, у складу са прописима којима се уређује државна управа.

Завод је дужан да Министарству на сваких шест месеци, а на посебан захтев Министарства и чешће, доставља извештај о обављању послова које обавља у складу са овим законом.

1. Инспекцијски надзор

Члан 44.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега врши Министарство преко инспектора.

Послове инспектора у области заштите права оплемењивача може да обавља дипломирани инжењер пољопривреде, односно дипломирани инжењер master, смер за ратарство или воћарство и виноградарство или дипломирани инжењер шумарства, односно дипломирани инжењер master, са најмање три године радног искуства и положеним државним стручним испитом.

2. Права и дужности инспектора

Члан 45.

У вршењу послова инспекцијског надзора, инспектор има право и дужност да проверава:

- 1) да ли се сорта испитује у складу са условима из овог закона;
- 2) да ли извођач огледа испуњава услове за вршење испитивања сорти у складу са овим законом.

3. Мере које налаже инспектор

Члан 46.

У вршењу послова из члана 45. овог закона инспектор може да:

- 1) нареди извођачу огледа да отклони недостатке, ако утврди да се сорта не испитује у складу са условима из овог закона;
- 2) нареди извођачу огледа да отклони недостатке, ако утврди да не испуњава услове за вршење испитивања сорти прописане овим законом.

Мере из става 1. овог члана инспектор утврђује решењем.

4. Обавезе лица над којима се обавља инспекцијски надзор

Члан 47.

Лица над којима се обавља инспекцијски надзор дужна су да омогуће инспектору вршење надзора и да му без одлагања ставе на увид потребну документацију и друге доказе, као и да се изјасне о чињеницама које су од значаја за вршење надзора.

5. Надлежност за решавање о жалби

Члан 48.

На решење инспектора из члана 46. став 2. овог закона може се изјавити жалба министру, у року од осам дана од дана достављања решења.

Министар о жалби одлучује у року од 30 дана од дана достављања жалбе.

Жалба не одлаже извршење решења.

Решење министра по жалби из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Х. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 49.

Новчаном казном од 300.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

1) користи име сорте која је заштићена у држави чланици УПОВ-а за неку другу сорту која припада истој или блиској биљној врсти (члан 11. став 2. тачка 4);

2) нуди на продају или ставља у промет репродукциони материјал заштићене сорте, а не користи регистровано име те сорте (члан 14. став 1).

За преступ из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

За радње из става 1. овог члана, поред новчане казне, може се изрећи и заштитна мера забране правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу, односно заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене дужности, у трајању од шест месеци до три године.

Члан 50.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако на захтев надлежног органа не испоручи потребну количину репродукционог материјала која је неопходна за коришћење обавезне лиценце у складу са чланом 35. став 1. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

Члан 51.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако учини радње из члана 49. став 1. и члана 50. став 1. овог закона.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

Захтеви за заштиту права оплемењивача који су поднети до дана ступања на снагу овог закона, а по којима поступак није окончан, биће окончани у складу са одредбама овог закона.

Члан 53.

Изузетно од члана 7. овог Закона, сорта се може сматрати новом на дан ступања на снагу овог закона и за њу се може поднети захтев за заштиту права оплемењивача у року од три године од дана ступања на снагу овог закона, ако је таква сорта:

1) уписана у одговарајући званичан регистар сорти одобрених за стављање у промет, у складу са законима који уређују семенарство и садни материјал, односно признавање сорти;

2) заштићена у некој другој држави чланици УПОВ-а, односно ако је за њу поднет захтев за заштиту права оплемењивача у држави чланици УПОВ-а, под условом да се по том захтеву додели право оплемењивача.

За сорту на коју се примењују одредбе става 1. овог члана, трајање права оплемењивача на заштићену сорту из члана 23. овог закона рачунаће се од дана првог уписа у званичан регистар заштићених сорти, односно у званичан регистар признатих сорти, у зависности који од ова два датума уписа је каснији.

Члан 54.

Прописи за извршење овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 55.

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона примењиваће се прописи донети на основу Закона о заштити сорти пољопривредног и шумског биља („Службени лист СРЈ”, број 28/00 и „Службени гласник РС”, број 101/05 - др. закон), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 56.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити сорти пољопривредног и шумског биља („Службени лист СРЈ”, број 28/00 и „Службени гласник РС”, број 101/05 - др. закон).

Члан 57.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана његовог објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.